

นโยบาย ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ กับผลกระทบต่อไทย

รติมา คชนันท์

วิทยาการชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

ภายหลังจากที่ นายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีคนที่ 45 ของสหรัฐอเมริกาและได้เข้าพิธีสาบานตนรับตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2560 นับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ โดยนักวิเคราะห์ทั่วโลกต่างมีความกังวลว่า นโยบายของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่มาพร้อมกับนโยบายเศรษฐกิจภายใต้แนวคิด “Make America great again” and “America First” นั้น อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงการค้าการลงทุนกับภูมิภาคเอเชียซึ่งมีประเทศไทยรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้แนวนโยบายดังกล่าว นับว่าเป็นกุญแจสำคัญในการกำหนดทิศทางอนาคตของสหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายกีดกันทางการค้า (Protectionist Trade Policies) อาทิ นโยบายการปรับขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าของจีนและเม็กซิโก เป็นร้อยละ 45 และ 35 ตามลำดับ การถอนตัวจากความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) การปรับปรุงข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อสหรัฐฯ มากขึ้น ขณะเดียวกัน ในเรื่องของผู้อพยพและแรงงานนั้น สหรัฐฯ ยังแสดงจุดยืนในการปราบปรามและส่งกลับแรงงานผู้อพยพที่เข้ามาอยู่ในสหรัฐฯ อย่างผิดกฎหมายอย่างเด็ดขาด รวมถึงจะเพิ่มความเข้มงวดในการออกใบอนุญาตทำงานแก่แรงงานต่างด้าวยิ่งขึ้น (บุญฤทธิ์ ผ่องรัศมีโรจน์, 2560)

กล่าวได้ว่า แนวนโยบายของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ดังกล่าวค่อนข้างมีความแตกต่างจากรัฐบาลชุดก่อนค่อนข้างชัดเจน อีกทั้งยังมีความเฉียบขาดในการใช้กฎหมายเพื่อนำไปสู่ความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อยให้กับสหรัฐฯ ซึ่งท่ามกลางความไม่แน่นอนของการนำแนวนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติว่าจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดนั้น ประเทศไทยยังคงต้องติดตามอย่างใกล้ชิด และควรมีการเตรียมพร้อมทั้งในแง่พื้นฐานทางเศรษฐกิจ เสถียรภาพด้านการเงิน และเสถียรภาพด้านต่างประเทศเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในไม่ช้า

นโยบายสำคัญของประธานาธิบดีทรัมป์

ทั้งนี้ นโยบายด้านเศรษฐกิจของประธานาธิบดีทรัมป์จะเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างพลวัตทางด้านเศรษฐกิจและการสร้างงานใหม่ให้กับชาวอเมริกันกว่า 25 ล้านตำแหน่งงาน กอปรกับมาตรการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 3.5 ต่อปี รวมไปถึงการลดภาษีลดภาษีทุกภาคส่วนโดยเฉพาะผู้ใช้แรงงานและชาวอเมริกันผู้มีรายได้ปานกลาง ขณะที่ในส่วนของนโยบายการค้า นั้นจะเน้นการปกป้องการค้าและเน้นการลดการขาดดุลทางการค้าของสหรัฐฯ โดยประกาศถอนตัวจากความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ขณะที่ในส่วนของข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) นั้น ก็มีแนวโน้มที่จะมีการถอนตัวออกเช่นกัน หาก NAFTA ไม่ยอมรับในเงื่อนไขและผลประโยชน์ที่จะมีการเจรจาใหม่ นอกจากนั้น นโยบายของประธานาธิบดีทรัมป์ยังมีความชัดเจนในเรื่องการอพยพและผู้ลี้ภัย โดยจะจำกัด

บทบาทแรงงานต่างชาติด้วยการผลักดันแรงงานผิดกฎหมายจำนวนหลายล้านคนออกนอกประเทศ และเพิ่มโอกาสให้กับคนในประเทศด้วยการสร้างตำแหน่งงานใหม่สำหรับชาวอเมริกันที่ยังอดอยากและว่างงาน นอกจากนี้ยังปฏิเสธผู้ลี้ภัยต่างชาติโดยเฉพาะชาวเม็กซิกันด้วยการสร้างกำแพงกันตามแนวพรมแดนระหว่างสหรัฐากับเม็กซิโก โดยประธานาธิบดีทรัมป์เชื่อว่าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการก่ออาชญากรรมในประเทศ เช่นเดียวกับชาวมุสลิมที่จะถูกปิดกั้นมากขึ้น ขณะที่ประเด็นสิ่งแวดล้อมจะถูกลดบทบาทลง (www.donaldjtrump.com, 2017) อย่างไรก็ตาม หลังจากการสาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการ ทั้งโลกต่างจับตามองในเรื่องของประเด็นความชัดเจนและความเป็นไปได้ของแนวนโยบายเหล่านี้ว่าจะสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ ซึ่งยังคงเป็นประเด็นร้อนอย่างต่อเนื่อง

เหตุใดประธานาธิบดีทรัมป์ถึงได้รับชัยชนะในการก้าวสู่การเป็นประธานาธิบดี

สำหรับที่มาแห่งชัยชนะของประธานาธิบดีทรัมป์นั้น อาจเป็นไปได้ว่าเกิดจากการที่สถานการณ์ของสหรัฐฯ ในขณะที่เลือกตั้งอยู่นั้นตกอยู่ในสภาพที่เต็มไปด้วยปัญหามากมายภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดีบารัค โอบามา แห่งพรรคเดโมแครต ซึ่งมีแนวโน้มที่อาจก่อให้เกิดความเบื่อขึ้นมาท่ามกลางประชาชนทั่วทั้งประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายที่ดูเหมือนจะเป็นการเอาใจคนผิวสีอันนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งรวมถึงการเหยียดผิว ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่ากลุ่มคนที่สนับสนุนประธานาธิบดีทรัมป์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนผิวขาว ซึ่งเป็นพลเมืองที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกว่าร้อยละ 70 (รศ.สิริพรรณ วิเคราะห์เลือกตั้งศึกช็อกโลก ทำไมคนสหรัฐฯ เลือกทรัมป์, 2559) ขณะเดียวกัน ผู้สมัครประธานาธิบดีของพรรคเดโมแครตคนใหม่ซึ่งก็คือ นางฮิลลารี คลินตัน ก็มีการเสนอแนวนโยบายในการหาเสียงที่ไม่ได้มีความต่างหรือโดดเด่นไปจากรัฐบาลเดิมเท่าไรนัก ดังนั้น การที่ประธานาธิบดีทรัมป์นำแคมเปญ “Make America Great Again” ขึ้นมาประกาศหาเสียง จึงอาจไปโดนใจชาวอเมริกันและทำให้ชาวอเมริกันเริ่มมีความหวังขึ้นมว่าประธานาธิบดีทรัมป์อาจจะดีกว่านางฮิลลารีก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม นโยบายที่มีสไตล์ Protectionism ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการประกาศสร้างกำแพงกันระหว่างสหรัฐฯ กับประเทศเม็กซิโกเพื่อลดปัญหาการลักลอบเข้าประเทศมาแย่งงานทำของคนเม็กซิกันหรือการสร้างกำแพงภาษีกันไม่ให้สินค้าราคาถูกจากจีนเข้ามาในสหรัฐฯ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวอเมริกันเริ่มมีท่าทีเห็นด้วยกับแนวคิดต่อต้านการค้าเสรีในโลกยุคโลกาภิวัตน์ของประธานาธิบดีทรัมป์ ซึ่งเป็นไปได้ว่าคนสหรัฐฯ ยังไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควรในช่วงที่สถานการณ์ภายในสหรัฐฯ เองก็ยังคงอยู่ในจุดที่เริ่มตกต่ำ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจที่ตกต่ำ อัตราการว่างงานที่สูง ระบบสาธารณสุขที่แออัด ตลอดจนสังคมที่มีแต่ข่าวอาชญากรรมที่สร้างความหวาดกลัว วิดกกังวลให้กับชาวอเมริกัน เฉกเช่นเดียวกับปัญหาการก่อการร้ายที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อประธานาธิบดีทรัมป์ได้เสนอแนวคิดในการจัดการ การก่อการร้ายอย่างเด็ดขาดด้วยการใช้กำลังทางทหาร พร้อมทั้งประกาศกร้าวไม่ให้ชาวมุสลิมเข้าประเทศ ก็ยิ่งทำให้ประธานาธิบดีทรัมป์ได้ใจชาวอเมริกันจำนวนมากที่ใช้ชีวิตด้วยความกลัวตลอดหลายปีที่ผ่านมา (ทรัมป์วัยเฮ้ย ประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนที่ 45, 2559)

ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

จากการที่ประธานาธิบดีทรัมป์ได้ประกาศใช้นโยบายกีดกันทางการค้า คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อบริบทการค้าและการลงทุนของโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นเศรษฐกิจผู้บริโภคนับว่าใหญ่ที่สุดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการประกาศถอนตัวออกจากความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans Pacific Partnership หรือ TPP) การเจรจาแก้ไขข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) หรือการปรับขึ้นภาษีนำเข้าจากจีนและเม็กซิโก เหล่านี้ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐฯ กับนานาประเทศ ซึ่งแน่นอนว่าย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการค้าโลกในวงกว้างรวมถึงต่อประเทศไทย ซึ่งผลกระทบที่คาดว่าจะมีผลต่อไทยนั้น นักวิเคราะห์ต่างมองว่าทางตรงคงมีไม่มากนัก แต่ในทางอ้อมย่อมได้รับผลกระทบแน่นอนจากการที่คู่ค้าไทยอย่างเช่นจีนได้รับผลกระทบจากนโยบายดังกล่าว ซึ่งแน่นอนว่าไทยย่อมจะได้รับผลกระทบด้วย

ทั้งนี้ ผลกระทบประเด็นแรกที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อไทยคือ การกำหนดกำแพงภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนเป็นร้อยละ 45 จากการทำสหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับจีนเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการส่งออกของไทยนั้นจะเป็นในทางอ้อม โดยจะเป็นอุปสรรคต่อสินค้าประเภทวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานที่ไทยส่งไปจีน และจีนส่งต่อไปสหรัฐฯ อาทิเช่น เคมีภัณฑ์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และ สิ่งทอเป็นหลัก คาดการณ์มูลค่าส่งออกลดลงร้อยละ 0.6 หรือ ประมาณ 49,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวทำให้ไทยได้ประโยชน์เช่นกัน กล่าวคือ การที่สินค้าของจีนถูกกีดกันอาจทำให้สินค้าไทยในประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียง ย่อมมีโอกาสมาทดแทนสินค้าจีนนั้น ๆ ได้ ซึ่งหลัก ๆ เป็นสินค้าประเภท เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร และอุปกรณ์การแพทย์ คาดการณ์มูลค่าส่งออกจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 หรือประมาณ 33,000 ล้านบาท ดังนั้น หากพิจารณาผลกระทบทั้งสองด้านแล้ว จะพบว่า การส่งออกของไทยจะเสียหายเพียงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.2 ส่งผลให้มูลค่าส่งออกในปีนี้ลดลงจากที่คาดการณ์ไว้ว่าจะขยายตัวได้ร้อยละ 1.5 เหลือร้อยละ 1.3 (ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบี, 2560)

อีกประเด็นที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อไทยนั้น คือการยกเลิกความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) และการเจรจาแก้ไขความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อการส่งออกของไทยไปยังสหรัฐฯ เมื่อเทียบกับคู่แข่งที่เป็นสมาชิก เนื่องจากว่าหากไม่มีสหรัฐฯ แล้ว การดำเนินการของกลุ่ม TPP ก็อาจจะไปต่อได้ยากขึ้น ส่งผลให้ 16 ประเทศรวมถึงไทย ต้องเร่งผลักดันการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ในภูมิภาค หรือ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว เพื่อสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ RCEP นับว่าเป็นความตกลงที่มีผลกระทบสูงมากต่อเอเชียและแปซิฟิก โดยมี 10 ประเทศอาเซียนเป็นแกนกลางผนวกกับอีก 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ดังนั้น หากไม่มี TPP แล้ว RCEP จะมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลกซึ่งเพียงอินเดียรวมกับจีนจะมีจำนวนประชากรเกือบครึ่งของประชากรโลก

อย่างไรก็ดี สำหรับผลกระทบในส่วนของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงทิศทางการเคลื่อนไหวของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ จะยังมีความผันผวนอยู่ เนื่องจากความไม่แน่นอนของนโยบายรัฐบาลใหม่ของสหรัฐฯ ซึ่งปัจจุบันนอกจากปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจแล้ว การเคลื่อนไหว

ของปัจจัยทางการเมืองนับว่ามีบทบาทอย่างมากต่อทิศทางการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน ตลาดเงิน และตลาดทุน (ทิศทางอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนปี พ.ศ. 2560, 2560) โดยในปีที่หลายประเทศใน ยุโรปกำลังจะมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส และเยอรมัน ซึ่งเป็นที่จับตามองว่า กระแสและทิศทางของการต่อต้านโลกาภิวัตน์ การต่อต้านการรวมกลุ่มและการต่อต้านการค้าเสรีดังเช่นกรณี ของสหรัฐฯ นั้น จะส่งผลมากน้อยเพียงใดต่อผลการเลือกตั้งในยุโรป ซึ่งแน่นอนว่าย่อมส่งผลต่อเศรษฐกิจ ทั้งในยุโรปเองและเศรษฐกิจโลกอย่างมีนัยสำคัญ

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

จากข้อคิดเห็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่ง ประธานาธิบดีคนที่ 45 ของสหรัฐฯ นั้น นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของสหรัฐฯ ที่ทั่วโลกต่างจับตามอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายและมาตรการกีดกันสินค้าที่ประธานาธิบดีทรัมป์ได้ประกาศไว้ตอนหาเสียง ยังคงต้องติดตามว่าจะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ หากสหรัฐฯ มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย การค้าในทิศทางที่มีการกีดกันมากขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการค้าโลกโดยรวม รวมถึงผลกระทบต่อ การส่งออกของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดังนั้น นับตั้งแต่ไปประเทศไทยจึงควรต้องมีการเตรียมความพร้อมและปรับตนเองให้เข้ากับมาตรฐาน ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สอดคล้องกับนโยบายการค้าในรูปแบบใหม่ของประธานาธิบดีทรัมป์ เพื่อรองรับกับความท้าทายที่จะเกิดขึ้น โดยในระยะยาวผู้ผลิตและผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องปรับตัวไปสู่การทำตลาดสินค้านวัตกรรม โดยเน้นการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า โดยที่ภาครัฐควรเร่งเจรจาส่งเสริมการค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียเพื่อสร้างความได้เปรียบภายใต้บริบทการกีดกันทางการค้าที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อตกลงทางการค้าที่มีความสำคัญ อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ ซึ่งไทยจำเป็นต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ที่จะเกิดขึ้น

อย่างไรก็ดี ท่ามกลางกระแสนโยบายต่อต้านการเปิดเสรีและการรวมกลุ่ม ตลอดจนกระแสชาตินิยมที่กำลังแพร่หลายอยู่ในขณะนี้ ไม่ว่างจะเป็นกรณีของสหรัฐอเมริกาหรือกรณี Brexit เหล่านี้เริ่มสะท้อนให้เห็นว่าการเคลื่อนไหวของปัจจัยทางการเมืองนับว่ามีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 นี้ จะยังคงมีการเลือกตั้งที่โลกต้องจับตามองทั้งปีไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งของเนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี โดยผลจากการเลือกตั้งดังกล่าวจะเป็นตัวสะท้อนทิศทาง การเมืองเศรษฐกิจโลกอย่างมีนัยสำคัญ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงพาณิชย์. (4 ตุลาคม 2559). บทวิเคราะห์การแข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2560 จาก http://www.tpsa.moc.go.th/sites/default/files/bthwiekhraah_eluuektangshrath_07102016_1.pdf
- ทรมป์เวียเฮีย ประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนที่ 45. (12 พฤศจิกายน 2559). สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2560 จาก <http://www.manager.co.th/Weekend/ViewNews.aspx?NewsID=9590000113042>
- ธนาคารทหารไทย. (23 มกราคม 2560). ปัจจัยการเมืองจะมีผลต่อทิศทางตลาดการเงิน. สืบค้น 24 มกราคม 2560 จาก <http://www.ryt9.com/s/prg/2588842>
- บุญฤทธิ์ ผ่องรัศมีโรจน์. (17 มกราคม 2560). บทวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจธนาคารแห่งประเทศไทย- Trumponomics(2) : นโยบายฉีกแนวของทรมป์กับแรงสั่นสะเทือนถึง IMF. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2560 จาก http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article17_01_60.pdf
- รศ.ดร. สิริพรรณ วิเคราะห์เลือกตั้งศึกซ็อกโลก ทำไมคนสหรัฐฯเลือกทรมป์?. (9 พฤศจิกายน 2559). สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2560 จาก <http://www.matichon.co.th/news/354045> ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบี. (2560). จับตานโยบายทรมป์อาจจุดส่งออก 16,000 ล้านบาท. http://media.tmbbank.com/uploads/analytics_industry/file/media/301_file_th_170123013237.pdf

ภาษาต่างประเทศ

- Policies. (2017). Retrieved January 18, 2016 from <https://www.donaldjtrump.com/policies>